

Landstingsfullmäktige i
Norrbottens läns landsting
org nr 232100-0230

Revisorernas årsredogörelse för år 2010

Revisorernas uppdrag och arbetsformer regleras genom kommunallagen, aktiebolagslagen och revisorernas reglemente. Granskningen ska genomföras enligt god revisionsred, det vill säga med en sådan urvalsmässig omfattning, inriktning och kvalitet att revisorerna årligen kan bedöma att:

- Landstingets verksamhet är ändamålsenlig och ekonomiskt tillfredsställande.
- Landstingsstyrelsens, patientnämndens, fullmäktigeberedningarnas och demokratiutskottets räkenskaper är rättvisande.
- Norrbottens läns landstings årsredovisning är rättvisande.
- Den interna kontrollen i landstingsstyrelse, patientnämnd, fullmäktigeberedningar och demokratiutskott är tillräcklig.

Revisorernas granskning baseras bland annat på en analys av de risker som utgör hot eller hinder för att fullmäktiges mål och verksamheternas uppdrag inte ska kunna fullgöras. Identifiering av revisionsrisker och tillämpning av en effektiv revisionsmetodik är av stor betydelse i sammanhanget. Inför år 2010 års revision beslutades om en revisionsplan med fokus på granskningsområden som prioriteras med utgångspunkt från dessa risker.

Resultatet av 2010 års fördjupade granskningar och som vi särskilt vill framföra är:

- **att** landstingets vård av *barn och ungdomar med ADHD-problem* i flera avseenden är jämställd men att flickorna får sin diagnos minst två år senare än pojkarna. För att råda bot på detta behöver BUP:s samverkan med skolan kring barn och ungdomar med ADHD-problem ökas med inriktningen att flickor med uppmärksamhetsproblem ska kunna upptäckas så tidigt som möjligt. Detta i sin tur för att BUP/barnhab så snart som möjligt ska kunna inleda arbetet med utredning, diagnos och behandlingsåtgärder.

Med anledning av vår rapport har landstingsstyrelsen beslutat om ett antal åtgärder, av vilka några vid tidpunkten för beslutet redan är genomförda.

- **att** landstingsstyrelsen bör verka för att vidareutveckla *den strategiska personalförsörjningen* inom landstinget så tillvida att kopplingen mellan styrande dokument och de mer verksamhetsnära aktiviteterna och åtgärderna kan tydliggöras och utvecklas ytterligare.

LANDSTINGETS REVISORER

Norrbottens läns landsting

Positivt är att landstingets prioritering och aktiva arbete för att säkerställa den framtida läkarförsörjningen genererat aktiviteter och åtgärder som sträcker sig över divisionsgränserna samt att landstingets uppföljning och rapportering avseende personalförsörjningsarbetet är tillräcklig.

Däremot kan vi konstatera att det huvudsakliga underlaget som ligger till grund för landstingets framtida personalbehov uteslutande bygger på kommande pensionsavgångar. Vi menar att landstinget i större utsträckning måste beakta och synliggöra också hur övriga faktorer såsom demografi, konkurrens, struktur-/organisationsförändringar, medicinsk och teknisk utveckling påverkar landstingets framtida personalförsörjning.

Av landstingsstyrelsens beslut med anledning av vår rapport noterar vi att landstinget arbetar aktivt med den strategiska kompetensförsörjningen och att det arbete som bedrivs kommer att leda till resultat i den riktning revisorerna efterfrågar.

- **att** landstinget inte förmått leva upp till den *remissgaranti* som infördes i landstinget år 1998. Fr. o m juli 2010 regleras vårdgarantin i lag.

Vi noterar att landstingsstyrelsen i sitt beslut med anledning av vår granskning konstaterar att remissgarantin, i och med vårdgarantins ikraftträdande, spelat ut sin roll och att den därför utmönstras från och med 2011 års regelverk.

- **att** *kosthållningen* vid länets sjukhus inte är helt ändamålsenlig och anpassad till den enskilde patienten. Vid granskningen framkom att det saknas kostråd på granskade sjukhus, patienter vid Sunderby sjukhus hade en mer negativ inställning till matens kvalitet än övriga granskade sjukhus samt att vid Kiruna sjukhus uppgav en förhållandevis stor andel av patienterna att de inte blev mätta på lunch och middag samtidigt som de heller inte erbjöds mellanmål. Därutöver framkom också att det saknades rutiner för att anmäla avvikelser kopplade till sjukhusens kostproduktion i landstingets system för avvikelserapportering, Synergi. Med anledning av att maten för inneliggande patienter är en viktig del i behandlingsresultat menar vi att patienternas näringstillförsel måste ses som en viktig del tillsammans med medicinsk behandling.

I sitt beslut med anledning av vår granskning redogör landstingsstyrelsen för ett flertal såväl genomförda som planerade åtgärder. Landstingsstyrelsen uppdrag också särskilt åt landstingsdirektören att följa att vidtagna åtgärder avseende kosthållningen säkerställs.

- **att** den interna kontrollen avseende *landstingets upphandlingsverksamhet* inte är tillräcklig. Organisation, ansvarsfördelning samt regelverk och riktlinjer är visserligen ändamålsenliga. Däremot konstaterar vi i vår granskning att det inom i princip alla landstingsverksamheter förekommer ett relativt stort antal köp från leverantörer som inte upphandlats av upphandlingsenheten. Med anledning av denna och tidigare genomförda granskningar (*Inhyrd personal via bemanningsföretag och Landstingsanställdas bisysslor*, båda genomförda år 2009) menar vi att landstingsstyrelsen behöver agera kraftfullt för att tillse att divisionerna framöver följer gällande lagar och interna regler och riktlinjer.

LANDSTINGETS REVISORER

Norrbottens läns landsting

Med anledning av vår granskning konstaterar landstingsstyrelsen i sitt beslut att brister finns i den interna kontrollen varför man ger landstingsdirektören i uppdrag att se över rutinerna för denna och återkomma till styrelsen i ärendet till under 2011.

- **att april månads delårsrapport** är upprättad i enlighet med kommunal redovisningslag och god redovisningssed. Årsprognosen pekar på att tre av de fem av fullmäktige fastställda finansiella målen för god ekonomisk hushållning kommer att uppnås under året. De mål som i delårsrapporten inte beräknas uppnås är dels divisionernas målsatta ekonomiska resultat dels 2010 års spardirektiv som inte bedöms komma att uppnås. Med anledning av granskningens resultat menar vi att den ekonomiska styrningen med avseende på uppföljning, analys och rapportering av fullmäktiges spardirektiv kan vidareutvecklas.

Med anledning av vår granskning har landstingsstyrelsen beslutat att se över möjligheterna till en utvecklad dialog kring konsekvenser och effekter av de minskade ramarna i syfte att intensifiera förändringsarbetet som pågår inom organisationen.

- **att primärvårdens produktion** inte är fullt ut ändamålsenlig. En granskning av fyra vårdcentraler i länet visar att produktionen är till vissa delar ändamålsenlig, men till andra delar inte ändamålsenlig. Bland bristerna kan noteras att det finns produktionsmått som inte kan tillämpas fullt ut pga. att möjligheterna att mäta måluppfyllelsen är begränsade. Beträffande målstyrningen noterar vi att vissa mål inte är tillräckligt väl förankrade och tillämpade ute på vårdcentralerna samt att måluppfyllelsen i vissa avseenden inte är tillräcklig.
- **att augusti månads delårsrapport** är upprättad i enlighet med kommunal redovisningslag och god redovisningssed samt att årsprognosen pekar på att tre av de fem av fullmäktige fastställda finansiella målen för god ekonomisk hushållning kommer att uppnås under året. I likhet med april månads delårsrapport beräknas inte divisionerna uppnå målsatta ekonomiska resultat, inte heller beräknas 2010 års spardirektiv att uppnås. Med anledning av resultatet bedömer vi att landstingsstyrelsen, förutom hittills genomförda åtgärder, också fortsättningsvis behöver utveckla den ekonomiska styrningen och kontrollen.

Vi noterar att landstingsstyrelsen i sitt beslut med anledning av vår granskning konstaterar att landstingets nettokostnadsutveckling inte är hög, men att arbetet med att minska kostnaderna måste fortsätta.

- **att** granskningen av *den interna kontrollen inom division Länsteknik* är tillräcklig inom sju av de nio kontrollområden vi låtit granska. För kontrollområdena Riskanalys-/riskbedömning och Kundrelationer är den inte i alla delar tillräcklig. Vi noterar att landstingsstyrelsen tar allvarligt på vår kritik och att åtgärder för att förbättra den interna kontrollen inom division Länsteknik har redan genomförts samt att ytterligare åtgärder kommer att genomföras under det kommande året.

LANDSTINGETS REVISORER

Norrbottens läns landsting

- **att** landstingets styrning och kontroll av *brand- och skalskyddet* inte är ändamålsenlig och tillfredsställande. Granskningen visar bland annat på en otydlig organisation och oklara ansvarsförhållanden för det förebyggande arbetet med brand- och skalskydd. Ett antal allvarliga brister har kunnat iakttas i samband med platsbesök på granskade sjukhus. Otydlighet i ansvarsfrågorna och redovisade brister kan enligt vår mening orsaka allvarliga konsekvenser för patienter, anställda och besökare som vistas i lokalerna samt medföra stora ekonomiska konsekvenser med tanke på de skador som kan uppkomma på landstingets fastigheter och inventarier.
- **att** landstinget har tillfredsställande övergripande fastställda mål och riktlinjer för *patientbemötandet*. Det gäller områden som ledningssystem, värdegrundsarbete, patientenkät och klagomålshantering. Patientenkäten är väl känd och tillämpas i verksamheterna men den ger emellertid inte underlag till förbättringsarbete inom området. Övriga övergripande styrdokument är enligt granskningen inte väl kända och tillämpade ute i verksamheterna. Tillämpningen av klagomålsrutinerna behöver bli bättre. Granskningen visar också att värdegrundsarbete behöver utvecklas mer och kontinuerligt i verksamheterna som ett underlag för ett förbättrat patientbemötande.
- **att** 2010 års ekonomiska resultat innebär att landstinget lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Tre av de landstingsfullmäktiges fem fastställda finansiella mål för god ekonomisk hushållning uppnås. De mål som inte uppnås är målet att alla divisioner ska uppnå sina resultatmål (fyra av nio uppnår målet) samt målet att 100 procent av beslutat spardirektiv ska uppnås under året (48 procent av spardirektivet uppnås).
- **att** landstingets ekonomiska situation och utveckling, oaktat det positiva resultatet, är svag. Årets redovisade resultat på 193 miljoner kronor inkluderar ett antal poster av engångskaraktär. Exkluderas dessa poster från resultaträkningen uppgår resultatet till 36 miljoner kronor, att jämföra med justerat budgeterat resultat på 56 miljoner kronor. I beaktande av detta, och att endast tre av fem av de av landstingsfullmäktig fastställda målen för god ekonomisk hushållning uppnås, menar vi att det är synnerligen viktigt att landstingsstyrelsen verkar för att den ekonomiska styrningen stärks ytterligare. Detta för att landstinget framgent ska lyckas behålla en ekonomi i balans.

LANDSTINGETS REVISORER
Norrbottens läns landsting

Luleå den 16 mars 2011

Lars Hedberg
ordförande

Vanja Berglund
vice ordförande

Anders Sundström

Anders Åknert

Birgit Sandahl

Wilhelm Haara

Per-Olof Planting

Elsina Scholtens Jakobsson

Jan Bergström